

I. TEKSTINĖ DALIS. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Išvadas

Nauji miškai ne miško paskirties žemėje įveisiami vadovaujantis Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 55-1918; 2004, Nr. 142-5215), patvirtintomis LR žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 3D-130/D1-144. (su vėlesniais papildymais). Leidimai miškui įveisti išduodami pagal savivaldybių teritorijų miškų išdėstymo žemėtvarkos schemas, o kai jų nėra, – pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos rajono žemėtvarkos skyriaus vedėjo patvirtintus kaimo plėtros žemėtvarkos projektus miškui įveisti ne miško žemėje arba pagal žemės sklypų planus su įveisiamo miško ribomis. Tuo atveju, kai žemės savininko sklypas, kuriame pageidaujama įveisti mišką, atitinka visus Taisyklėse nustatytus reikalavimus, tačiau savivaldybės teritorijos miškų išdėstymo žemėtvarkos schemoje nepatenka į prioritetinius plotus, kuriuose numatyta įveisti mišką, šių taisyklių 2.2, 2.3.2, 2.4 ir 2.5 punktuose nurodytuose žemės plotuose, 2.1 punkte nurodytų vietovių žemės plotuose, kurių dirvožemio našumas ne didesnis kaip 39 balai, ir šie plotai yra nemelioruoti arba tuose plotuose melioracijos sistemos teisės aktų nustatyta tvarka nurašytos, bei 2.6 punkte nurodytuose žemės plotuose nepriklausomai nuo jų dirvožemio našumo miškas gali būti įveisiamas parengus žemės sklypų planus su įveisiamo miško ribomis, kituose žemės plotuose – parengus kaimo plėtros žemėtvarkos projektus miškui įveisti ne miško žemėje (Žin., 2006, Nr. 120-4570).

2009 m. sausio 23 d. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-2 patvirtintas Švenčionių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Šiame plane esančiame miškų naudojimo brėžinyje, Jūratės Damulytės Semėnienės ir Vido Semėno apželdinti mišku prašomas plotas, kaip prioritetinis, nėra numatytas. Žemės sklypas yra melioruotas, žemės ūkio naudmenų našumas - 39 balai, todėl neatitiko aukščiau išvardintų taisyklių reikalavimų. Tokiu būdu žemės sklypo savininkų Jūratės Damulytės Semėnienės ir Vido Semėno užsakymu rengiamas kaimo plėtros žemėtvarkos projektas miškui įveisti ne miško žemėje.

Projektas rengiamas vadovaujantis Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 127-4581; 2008, Nr. 112-4270), bei Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklėmis (Žin., 2004, Nr. 55-1918; 2009, Nr. 30-1204). Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklės numato, kad miškai gali būti įveisiami šiuose plotuose:

1. Žemės ūkio naudmenų plotuose, kurių dirvožemių našumas ne didesnis kaip 32 balai;
2. Žemės ūkio naudmenų plotuose, kurių dirvožemių našumas didesnis kaip 32 balai, jeigu:

2.1. miškas įveisiamas požeminio vandens, kraštovaizdžio rekreacinių išteklių, gamtinio karkaso, karstinio regiono apsaugos zonose, teritorijose erozijai sustabdyti bei kitose teritorijose atsižvelgiant į gretimų teritorijų ekologinį stabilumą;

- 2.2. šie plotai yra įsiterpę tarp miškų ar vandens telkinių, prie kurių nėra privažiavimo;
- 2.3. apleistuose, t.y. daugiau kaip penkerius metus neįdirbtuose, nešienajamuose, nenuganomuose, taip pat besiribojančiuose su miškais, medžių ir krūmų želdiniais, pelkėmis ir pradėjusiuose savaime apaugti medžiais ir krūmais žemės ūkio naudmenų plotuose;
- 2.4. žemės ūkiui netinkamose ir nenaudojamose žemėse, kurios yra ne žemės ūkio naudmenų plotuose, pagal gamtines sąlygas ir teritorinį išsidėstymą tinkamuose miškui įveisti (smėlynuose, žvyrynuose, eroduojamuose šlaituose, išgraužose ir baigtuose eksploatuoti karjeruose);
- 2.5. žemės ūkio paskirties ar kitos paskirties žemės sklypuose, esančiuose urbanizuotose teritorijose, kuriose pagal parengtus detaliuosius planus numatomas miško įveisimas.

3. Kai žemės sklypas patenka į ekologiškai nuskurdintą gamtinio karkaso teritoriją.

1. Projekto tikslai ir uždaviniai.

Siūlomas apšodinti mišku žemės sklypas yra labai atviroje teritorijoje. Aplinkui 0,8÷1,0 km spinduliu nėra nei miško, nei didesnio krūmų plotelio, nei gyvenvietės.

Projekto tikslas - suformuoti žemės ūkio paskirties žemėje žemės ūkio naudmenų plotus, kuriuose galima įveisti mišką. Siekiant šio tikslo, parengiamas miškui įveisti kaimo plėtros žemėtvarkos projektas. Projektą patvirtinus, rajono žemėtvarkos skyrius žemės sklypo savininkams išduoda leidimą miškui įveisti.

Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku laikomas svarbia ūkinės veiklos įvairinimo priemone, siekiant sumažinti priklausomybę nuo žemės ūkio veiklos ir pagerinti aplinkos sąlygas kaimo vietovėse, siekiant sumažinti vėjo eroziją. Ši priemonė taip pat svarbi ir tarptautiniu mastu, siekiant sumažinti aplinkos užterštumą. Tvarus ir subalansuotas miškų ūkis yra neatsiejamas nuo biologinės įvairovės palaikymo ir gausinimo, kraštovaizdžio puoselėjimo bei kultūros paveldo išsaugojimo.

Miškingumo didinimas šalyje vykdomas vadovaujantis LR žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr.616/471 patvirtinta Lietuvos miškingumo didinimo programa (Žin., 2003, Nr. 1-10). Ši programa įgyvendinama teikiant ES finansinę paramą, kuri yra numatyta Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metams programos priemonių projekte.

2. Esamos būklės analizė.

Jūratės Damulytės Semėnienės ir Vido Semėno nuosavybės teise turimo žemės sklypo plotas – 1,29 ha. Pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo kopiją bei Švenčionių rajono žemėtvarkos skyriaus patikslintus duomenis žemės ūkio naudmenos užima visą plotą t.y. 1,29 ha. Vidutinis žemės našumo balas – 39,0 balai., vyraujantys dirvožemiai – priemoliai, visa žemė yra nusausta drenažu. Užsodinus mišku žemės sklypas būtų ūkiniu miškų sklypų teritorijoje. (žiūr. Švenčionių rajono miškų naudojimo brėžinys)

Žemės naudmenų sudėtis ir sudėties pokyčiai pateikiami 1 lentelėje. Projektavimui panaudoti 2005 m. ortofotografiniai žemėlapiai.

3. Sprendiniai.

Vadovaujantis žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. kovo 29 d. įsakymo Nr.3D-130/D1-144 patvirtintomis Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklėmis, projektas parengtas atsižvelgiant į taisyklių punkto 2.3 reikalavimus. Išnagrinėti šių taisyklių 2.3 punkto miško įveisimo pagrindimo kriterijai (kai žemės ūkio naudmenų našumo balas yra didesnis nei 32). Nustatyta, kad sklype galima projektuoti ir įveisti mišką, siekiant padidinti vietovės ekologinį stabilumą, formuoti gamtinį karkasą bei mažinti vėjo eroziją.

Iš viso projekte numatomas 1,29 ha projektuojamas plotas miškui įveisti, iš jo žemės ūkio naudmenose želdinamas miško plotas sudarytų 0,86 ha.

Vadovaujantis LR aplinkos ūkio ministro 2008 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. D1-199 "Dėl Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų" 25 punktu, „Įveisiant mišką medžiai nuo gretimo žemės ūkio paskirties žemės savininko sklypo ribos turi būti projektuojami ir sodinami ne arčiau kaip 15 m atstumu, krūmai – ne arčiau kaip 6 m atstumu. Šio atstumo galima nesilaikyti, kai miško želdiniai ar žėliniai ribojasi su mišku, kitais miško želdiniais ar žėliniais, numatomu apželdinti sklypu arba gretimo žemės sklypo savininkai raštu patvirtina sutinką, kad miškas būtų sodinamas mažesniu atstumu nei nurodytasis.“ Rengiant projektą, nuo kaimyninio žemės sklypo ribos buvo palikta 15 m., o nuo bendro naudojimo kelių – po 5 m.

Žemės sklypas nusaustas drenažu, bet Švenčionių rajono savivaldybės administracijos žemės ūkio skyrius apribojimų nenumato. (žiūr. Švenčionių rajono savivaldybės administracijos žemės ūkio skyriaus „Dėl specialiojo plano rengimo sąlygų“)

LR žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 19 d. įsakyme Nr. 3D-250 "Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. vasario 6 D. įsakymo Nr. 3D-60 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Pirmas ne žemės ūkio paskirties ir apleistos žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo" yra apibrėžtos želdinamo ploto ir veisiamo miško sąvokos. *Želdinamas ir (arba) želiantis plotas*– plotas, kuriame sodinami sodmenys ir (arba) sėjamos sėklos, ir (arba) želia miškas (išskyrus priešgaisrines mineralizuotas juostas, elektros perdavimo linijų trasas, einančias per projektuojamus želdinius ir (arba) žėlinius, neapželdintus žemės ruožus prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų (pagal savivaldybės vykdomosios institucijos nustatytas sąlygas), neapželdintas apsaugines juostas, besiribojančias su suprojektuotais želdiniais ir (arba) žėliniais prie kelių ir vandens telkinių, neapželdintas juostas, suprojektuotas šalia kitų žemės ūkio paskirties žemės savininkų sklypų, besiribojančių su suprojektuotais želdiniais ir (arba) žėliniais). *Veisiamo miško plotas* – miško želdinimo ir žėlimo projekte nurodytas plotas, kurį sudaro suprojektuoti miško želdiniai ir (arba) žėliniai, priešgaisrinės mineralizuotos juostos, elektros perdavimo linijų trasos, einančios per

projektuojamus želdinius ir (arba) žėlinius, neapželdinti žemės ruožai prie melioracijos griovių arba drenažo rinktuvų (pagal savivaldybės vykdomosios institucijos nustatytas sąlygas), neapželdintinos apsauginės juostos, besiribojančios su suprojektuotais želdiniais ir (arba) žėliniais prie kelių ir vandens telkinių, neapželdintos juostos, suprojektuotos šalia kitų žemės ūkio paskirties žemės savininkų sklypų, besiribojančių su suprojektuotais želdiniais ir (arba) žėliniais (Žin., 2010, Nr. 34-1650).

Pagal parengtą projektą sklype želdinamas plotas yra 0,86 ha, tai sudarytų 66,6 % nuo bendro žemės sklypo ploto. Želdinamas plotas su mišku neželdinamomis juostomis sudarys 1,29 ha, t. y. 100 % žemės. Vadovaujantis pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirties nustatymo ir prašymų leisti pakeisti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį padavimo, nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo taisyklėmis, kai žemės savininkas įveisia mišką daugiau kaip 90% žemės ūkio paskirties žemės sklypo ploto, sklypo žemės ūkio paskirtis gali būti keičiama į miškų ūkio (Žin., 2004, Nr. 152-5545).

Žemės naudmenų ir sudėties pokyčiai įgyvendinus projektą pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė

Eil. Nr.	Žemės naudmenos	Pagal NT kadastro įrašus	Pagal vietovėje patikslintą planą	Numatomi pokyčiai ±	Pagal projektą
1.	Ariamoji žemė	1.29		-1.29	
2.	Sodai				
3.	Pievos ir natūralios ganyklos			+0.43	+0.43
4.	Miškas			+0.86	+0.86
5.	Keliai				
6.	Užstatyta teritorija				
7.	Vandens telkiniai				
8.	Medžių ir krūmų želdiniai				
9.	Pelkės				
10.	Pažeista žemė				-
11.	Kita nenaudojama žemė				-
	Iš viso:	1.29			1.29

Išvados:

1. Vadovaujantis žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro 2004 m. kovo 29 d. įsakymu Nr.3D-130/D1-144 patvirtintomis Miško įveisimo ne miško žemėje taisyklėmis, taip pat įvertinus sklypo duomenis, sklype 0,86 ha plote galima įveisti mišką, siekiant padidinti vietovės ekologinį stabilumą, formuoti gamtinį karkasą. Taip pat naujo miško įtaka turėtų teigiamą ilgalaikę įtaką kraštovaizdžiui, gamtinei įvairovei.

2. Želdinamas plotas su mišku neželdinamomis juostomis sudarys 1.29 ha

III. SPRENDINIŲ POVEIKIO VERTINIMAS

1. Sprendinių poveikio vertinimo ataskaita

Siekiant užtikrinti tinkamą teritorijų planavimą vietovės lygmeniu ir įvertinti rengiamo teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo galimą ilgalaikį ir (ar) trumpalaikį poveikį teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai, ekonominei, socialinei, gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, yra atliekamas sprendinių poveikio vertinimas. Vertinimas vykdomas vadovaujantis LRV 2004-07-16 nutarimu Nr. 920 “Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo” (Žin., 2004, Nr. 113-4228). Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo Nr. VIII-1636 (Žin., 2000, Nr. 39-1092, Žin., 2005, Nr. 84-3105) 1 priedėlyje pateikiamas sąrašas planuojamų ūkinių veiklų rūšių, kurių poveikis aplinkai privalo būti vertinamas. Vadovaujantis to paties įstatymo 2 priedėlio 1 punktu, įveisiant mišką daugiau kaip 1 ha plote miestuose ir daugiau kaip 10 ha kaimo vietovėse atliekama atranka dėl poveikio aplinkai privalomo vertinimo. Žemės sklypo savininkų Jūratės Damulytės Semėnienės ir Vido Semėno kaimo plėtros žemėtvarkos projekte mišku numatoma užsodinti 0.86 ha plotas žemės sklypo teritorijoje. Todėl atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo nebuvo atliekama.

Atliekant sprendinių poveikio vertinimą atskirais aspektais pagal Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo sprendinių vertinimo klausimą, galima numatyti ir prognozuoti, kaip pakeis aplinką įveistas miškas.

Poveikis teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai. Įveisus mišką, padidės teritorijos ekologinis stabilumas, biologinės įvairovės rodiklis, bus paįvairinti gamtinio karkaso elementai. Švenčionių rajono teritorijos bendrojo plano miškų naudojimo brėžinyje ši teritorija priskirta ūkinių miškų sklypų zonai

Poveikis ekonominei aplinkai. Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metams programos priemonių projekte numatyta žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku priemonė, pagal kurią skiriama parama miško įveisimo, priežiūros ir apsaugos, prarastoms pajamoms įveisus mišką kompensuoti. Pagal šią priemonę 15 metų ūkininkams ir jų grupėms, veisiantiems mišką žemėje, kuri buvo naudojama žemės ūkio produkcijos gamybai bei kitiems privatiems fiziniams ir juridiniams subjektams numatytos miško įveisimo išmokos. Išmokų dydis priklauso nuo to, ar vietovė yra palanki ūkininkavimui: 80 proc. atitinkamos rūšinės sudėties miško želdinių įveisimo vidutinių išlaidų mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir 70 proc. tokių išlaidų palankiose ūkininkauti vietovėse. Prarastų pajamų išmoka 15 metų (383,26 Lt/ha) mokama ūkininkų kategorijai priskiriamais pareiškėjams, kurie apželdomą mišką žemės ūkio paskirties žemę mažiausiai 2 metus naudojo žemės ūkio produkcijos gamybai, ir 86,32 Lt/ha kitiems fiziniams ir privatiems juridiniams asmenims (<http://www.zum.lt>). Miško įveisimas padėtų įsavinti teikiamą Europos Sąjungos finansinę paramą.

Poveikis socialinei aplinkai. Miško įveisimas pareikalaus didesnio užimtumo, atsiras didesnis poreikis praleisti daugiau laiko įveisiant ir prižiūrint mišką. Bus sukurtos papildomos darbo vietos, kurios sumažins nedarbingumą kaimo vietovėje, gyventojai turės papildomą pajamų šaltinį.

Poveikis gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui. Jūratei Damulytei Semėnienei ir Vidui Semėnui priklausančiame žemės sklype įveisus mišką, teigiamas poveikis būtų ne tik gamtinės aplinkos kokybei, kraštovaizdžio struktūrai. Tvaroma apleista žemė užtikrins gamtinio kraštovaizdžio stabilumą ir estetinę kokybę. Sprendinių įgyvendinimas turės įtakos ir dirvožemio kokybei. Įveisus mišką, pagerės kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra. Tvarus ir subalansuotas miškų ūkis yra neatsiejamas nuo biologinės įvairovės palaikymo ir gausinimo, kraštovaizdžio puoselėjimo bei kultūros paveldo išsaugojimo.

Sprendinių poveikio išvadinė santrauka pateikiama 2 lentelėje.

Sprendinių poveikio vertinimas

2 lentelė

1.	<i>Teritorijų planavimo dokumento organizatorius:</i> Žemės sklypo savininkai Jūratė Damulytė Semėniene, Vidas Semėnas		
2.	<i>Teritorijų planavimo dokumento rengėjas:</i> Firma „Kumponas“ A.Jasiulis Kvalifikacijos pažymėjimas Nr. KP-105		
3.	<i>Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas:</i> Kaimo plėtros žemėtvarkos projektas miškui įveisti ne miško žemėje		
4.	<i>Ryšys su planuojamai teritorijai galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais:</i> 1. Švenčionių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (Miškų naudojimo brėžnys) patvirtintas 2009 m. sausio 23 d. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-2; 2. Adutiškio kadastro vietovės žemės reformos žemėtvarkos projektas patvirtintas Vilniaus apskrities viršininko 1999-10-26 įsakymu Nr. 3222-86		
5.	<i>Ryšys su patvirtintais ilgalaikiais ar vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentais:</i> nėra		
6.	<i>Status quo situacija:</i> ekologinė situacija su kiekvienais metais blogėtu.		
7.	<i>Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant teritorijų planavimo sprendinius:</i> Padidinti vietovės ekologinį stabilumą, formuoti gamtinį karkasą.		
8.	<i>Galimo sprendinių poveikio vertinimas (pateikiamas apibendrintas poveikio aprašymas ir įvertinimas):</i>		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis	Neigiamas (trumpalaikis, ilgalaikis) poveikis
9.	Sprendinio poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar) planuojamai veiklos sričiai	teigiamas, ilgalaikis	-
	ekonominei aplinkai	teigiamas, ilgalaikis	-
	socialinei aplinkai	teigiamas, ilgalaikis	-
	gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	teigiamas, ilgalaikis	-
10.	Siūlomoms alternatyvoms poveikis:		
	teritorijos vystymo darnai ir (ar)	-	-

planuojamai veiklos sričiai		
ekonominei aplinkai	-	-
socialinei aplinkai	-	-
gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui	-	-

Išvada: Įvertinus siūlomo įveisti miško įtaką ekonominei, socialinei, gamtinei aplinkai ir kraštovaizdžiui, želdinamas plotas turės teigiamą ilgalaikį poveikį.

IV. VISUOMENĖS DALYVAVIMAS TERITORIJŲ PLANAVIMO PROCESĖ

1. Viešo svarstymo eiga

Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės (Žin., 2004 m., Nr. 127-4581, 2008, Nr. 112-4270) numato, kad Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų svarstymo ir visuomenės dalyvavimo šiame procese tvarką ir viešumą užtikrinančios procedūros priklauso nuo Kaimo plėtros žemėtvarkos projekto lygmens. Supaprastinta projektų svarstymo procedūra taikoma teritorijų planavimo dokumentams, kurių planavimo organizatoriai yra žemės savininkai arba valstybinės žemės patikėtiniai, ir jei projekto sprendinių brėžinys buvo suderintas be pastabų. Supaprastinta visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese tvarka – tai tokia tvarka, kai sutrumpinama viešumą užtikrinančių procedūrų trukmė (apie specialiojo plano projektą neskelbiama vietos spaudoje, nerengiama vieša ekspozicija, nešaukiamas viešas susirinkimas). Planavimo organizatorius, žemės savininkas apie supaprastinta tvarka rengiamą specialųjį planą skelbia savivaldybės interneto tinklalapyje ir raštu informuoja planuojamos teritorijos kaimyninių žemės sklypų valdytojus ir naudotojus jų deklaruotos gyvenamosios vietos ar buveinės adresais, nuroydamas galimybes susipažinti su parengtu teritorijų planavimo dokumentu, arba su šiuo dokumentu supažindina juos asmeniškai.

Rengiamo kaimo plėtros žemėtvarkos projekto miškui įveisti ne miško žemėje planavimo organizatorius yra žemės savininkai – Jūratė Damulytė Semėnienė ir Vidas Semėnas. Projekto svarstymui taikoma supaprastinta svarstymo procedūra. Besiribojančioje su planuojamu žemės sklypu teritorijoje esančių nekilnojamųjų daiktų savininkai buvo supažindinti asmeniškai su plano sprendiniais pasirašytinai. (jie gyvena Adutiškio miestelyje) Jokių pastabų nebuvo gauta.

Projekto autorius: A. Jasiulis